

ROZSUDOK**V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Milana Deáka, v právnej veci dedičov po nebohom žalobcovi **Ing. J. K.**, naposledy bytom B. : **1/ D. M.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. J. Z., advokátom v B., **2/ P. K.**, bývajúceho vo V., **3/ O. K.**, bývajúcej v B., proti žalovanému **I. V.**, bývajúcemu v B., **o zaplatenie sumy 35 900,-- Sk istiny s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 8 C 4/1998, o dovolaní žalobkyne 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. februára 2008, sp.zn. 5 Co 103/07, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 29. februára 2008 sp.zn. 5 Co 103/07 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 14. novembra 2006 č.k. 8 C 4/98-51 zaviazal žalovaného zaplatiť pôvodnému žalobcovi Ing. J. K. sumu 35 900,-- Sk istiny so 17,6 % úrokom z omeškania od 1.1.1996 až do zaplatenia a trovy konania 1 436,-- Sk, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke vo výške 35 900,-- Sk, ktorú žalovaný nezaplatil napriek tomu, že bola splatná najneskôr do 31.12.1995. Preto s poukazom na ustanovenie § 657 Občianskeho zákonníka žalobe vyhovel. O úroku z omeškania rozhodol

podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného uznesením z 29. februára 2008, sp.zn. 5 Co 103/07 pripustil späťvzatie návrhu, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca skôr, ako odvolací súd vec prejednal, dňa X. zomrel. Preto vyzval dedičov po nebohom žalobcovi D. M., P. K. a O. K., aby sa v stanovenej lehote 10 dní písomne vyjadrili, či ako dedičia vstupujú do konania na strane žalobcu a v prípade, že tak neurobia, bude mať súd za to, že do konania nevstupujú. Dedičom zomrelého žalobcu bola táto výzva doručená 25.1.2008 a 31.1.2008, žiaden z nich na výzvu nereagoval. Preto postupoval v súlade s § 208 O.s.p. z dôvodu, že dedičia neprejavili záujem v konaní pokračovať. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu podala s poukazom na ustanovenie § 236 ods. 1 O.s.p. dovolanie žalobkyňa 1/ D. M. s odôvodnením, že krajský súd jej ako účastníčke konania odňal možnosť konať pred súdom a pokračovať v súdnom spore (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Ona na výzvu súdu reagovala prostredníctvom e-mailovej pošty dňa 27.1.2008 oznámením, že vstupuje ako dedička do konania na strane žalobcu. O tom svedčí aj odpoveď podpredsedníčky krajského súdu z 29.1.2008, ktorá jej oznámila odstúpenie jej podania do spisu 5 Co 103/07 predsedníčke senátu E. T.. So zreteľom na to žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne 1/ nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací skúmal najskôr to, či opravný prostriedok (dovolanie) žalobkyne 1/ smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti

zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd nepotvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a ani o jeho uznanie (neuznanie) alebo vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Žalobkyňou 1/ je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o pripustení späťvzatia návrhu, zrušení rozsudku súdu prvého stupňa a zastavení konania, teda také uznesenie, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Jej dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľkou priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). So zreteľom na žalobkyňou 1/ tvrdenú procesnú vadu zameral sa osobitne na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Z ustanovenia § 107 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Konanie súd zastaví najmä vtedy, ak zomrie manžel pred právoplatným skončením konania o rozvod, o neplatnosť manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je, pokiaľ Zákon o rodine nedovoľuje, aby sa v konaní pokračovalo (§ 107 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 107 ods. 3 O.s.p. konanie súd preruší najmä vtedy, ak ide o majetkovú vec a žalobca alebo žalovaný zomrel; v konaní pokračuje s dedičmi účastníka, len čo sa skončí konanie o dedičstve, pokiaľ povaha veci nepripúšťa, aby sa s týmito dedičmi nepokračovalo skôr.

Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví (§ 107 ods. 4 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v prejednávanej veci ide o prípad odňatia žalobkyni 1/ možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nepostupoval

v súlade s uvedenými zákonnými ustanoveniami a znemožnil jej uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Ako vyplýva z obsahu spisu, odvolací súd v prejednávanej veci pripustil späťvzatie žaloby, zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastavil (§ 208, veta prvá a tretia, O.s.p.) napriek tomu, že žalobkyňa 1/ prejavila na výzvu súdu svoju vôľu pokračovať v konaní ako dedička pôvodného žalobcu Ing. J. K. (viď čl. 87 spisu). Tým žalobkyňi 1/ znemožnil realizáciu jej procesného oprávnenia, priznaného jej v občianskom súdnom konaní na ochranu jej práv a právom chránených záujmov. Nedodržanie uvedeného postupu má za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť aj to, že ak účastník konania stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako bolo konanie právoplatne skončené, posúdi súd podľa povahy veci, či môže v konaní pokračovať. Ak nie je možné v konaní pokračovať ihneď, konanie preruší. V prípade, ak dôjde k strate spôsobilosti byť účastníkom konania u fyzickej osoby a ak povaha veci umožňuje (ide o majetkovú vec), môže v konaní pokračovať s jej procesným nástupcom (nástupcami), ktorými sú jeho dedičia, ak zákon neustanovuje inak. Smrť fyzickej osoby je v majetkových veciach právnou skutočnosťou, s ktorou sa spája univerzálna sukcesia podľa § 460 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Dedičstvo sa síce nadobúda smrťou poručiteľa, avšak princíp ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva sa prejavuje v tom, že dedičstvo musí byť súdom prejednané a vyporiadané. Podľa rozhodnutia súdu o potvrdení dedičstva (rozhodnutí o vyporiadaní dedičov a obdobne) sa nadobúda dedičstvo s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa.

V posudzovanom prípade je predmetom konania majetkový nárok, ktorý by mohol byť súčasťou dedičstva po nebohom pôvodnom žalobcovi. Preto bolo potrebné vyžiadať si od príslušného súdneho komisára rozhodnutie o dedičstve a v konaní pokračovať s dedičmi pôvodného žalobcu. Ani ich prípadnú nečinnosť (nereagovanie na výzvu súdu) nebolo možné bez ďalšieho považovať za konanie, smerujúce k späťvzatiu žaloby.

Z vyššie uvedených dôvodov preto dovolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu s poukazom na § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. októbra 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková